

HALİDE EDİB ADIVAR

HANDAN

ROMAN

♥
CAN

12.
BASKI

HALİDE EDİB ADIVAR

HANDAN

© 2007, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1912

Can Yayınları'nda 1. basım: 2007

12. basım: Şubat 2014, İstanbul

Bu kitabın 12. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Mehmet Kalpaklı - G. Ezgi Korkmaz

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3

Güven İş Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-2353-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 10758

HALİDE EDİB ADIVAR

HANDAN

ROMAN

Halide Edib Adivar'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Ateşten Gömlek, 2007

Mor Salkımlı Ev, 2007

Sinekli Bakkal, 2007

Türk'ün Ateşle İmtihani, 2007

Vurun Kahpeye, 2007

Son Eseri, 2008

Yolpalas Cinayeti, 2008

Tatarcık, 2009

Türkiye'de Şark-Garp ve Amerikan Tesirleri, 2009

Âkile Hanım Sokağı, 2010

Kalp Ağrısı, 2010

Zeyno'nun Oğlu, 2010

Çaresiz, 2011

Sevda Sokağı Komedyası, 2011

Kerim Usta'nın Oğlu, 2012

Dağa Çıkan Kurt, 2014

Hindistan'a Dair, 2014

Yeni Turan, 2014

Ateşten Gömlek (Sadeleştirilmiş metin), 2014

Vurun Kahpeye (Sadeleştirilmiş metin), 2014

HALİDE EDİB ADIVAR, 1882'de İstanbul'da doğdu. Üsküdar Amerikan Kız Koleji'nde okudu. 1908'de yazmaya başladığı kadın hakları hakkındaki yazılarından dolayı kimi kesimlerin düşmanlığını kazandı. 31 Mart Ayaklanması sırasında Mısır'a kaçmak zorunda kaldı. 1909'dan sonra öğretmenlik, müfettişlik yaptı. Balkan Savaşı yıllarında hastanelerde çalıştı. 1919'da Sultanahmet Meydanı'nda, İzmir'in işgalini protesto mitinginde tarihî bir konuşma yaptı. 1920'de Anadolu'ya geçerek Kurtuluş Savaşı'na katıldı. Onbaşı ve üstçavuş rütbeleri aldı. Savaşı izleyen yıllarda Cumhuriyet Halk Fırkası'yla fikir ayrılıklarına düştü. Bunun sonucunda 1917'de evlendiği ikinci eşi Adnan Adıvar'la birlikte Türkiye'den ayrıldı. İlerleyen yıllarda konferanslar vermek üzere ABD'ye gitti, Mahatma Gandhi tarafından Hindistan'a çağrıldı. 1939'da İstanbul'a dönen Halide Edib, 1940'ta İstanbul Üniversitesi'nde İngiliz Filolojisi Kürsüsü başkanı oldu, 1950'de Demokrat Parti listesinden bağımsız milletvekili seçildi. 1954'te istifa ederek evine çekildi. 1964'te öldü.

Sunuş

1912 yılında *Tanin* gazetesinde tefrika edilen ve aynı yıl kitap olarak basılan *Handan*, Halide Edib'e asıl ününü kazandıran yapıtlarından biridir. İlk eşi Salih Zeki'den ikinci bir eş alma düşüncesine karşı çıkararak ayrılan ve aylarca hasta yattıktan sonra iyileşen, hatta bir ara İngiltere'ye seyahate giden yazar, o zamana kadar kullandığı Halide Salih imzasını bırakarak Halide Edib adını kullanmaya başlar. Yaşamının bu çalkantılı döneminde ve hemen sonrasında kaleme aldığı *Seviye Talib* (1910), *Handan* (1912) ve *Son Eseri* (1913) gibi romanlar, Halide Edib'in evlilik ve aşk ilişkilerini sorguladığı sosyal ve psikolojik yönleri ağır basan yapıtlarıdır.

Handan, Halide Edib'in çok sevilen romanlarından. Bu nedenle günümüze kadar pek çok baskısı yapılmıştır. Sadeleştirilerek, değiştirilerek yayımlanan bu metinler maalesef yazarın kaleme aldığı metinden farklıdır. Biz, bu basımda her zaman olduğu gibi yazar hayatta iken yapılan son baskıyı esas aldık, gerekli gördüğümüz yerlerde eski baskılara da başvurduk.

Günümüz okuyucusu için, gerekli görülen yerlerde sözcüklerin anlamları dipnotlarla açıklanmıştır.

MEHMET KALPAKLI - G. EZGİ KORKMAZ

Refik Cemal'den Server'e

1 Mart 1318¹

Evleniyorum Server, hem de kiminle olduğunu bil-
sen. Cemal Bey'in alafanga kızlarından biriyle! Unuta-
mazsın değil mi, Kuzguncuk Tepesi'ndeki büyük evin
kızlarını? Senin bize hafta başında geldiğin zamanlar on-
ların gezmeye gidişini görmek için bazen çıkardık. O sıra
ile kısa yeldirmeleri, serbest tavırları, hızlı İngilizceleri-
le giden kızlar! Bilir misin, bunların sokakta İngilizce ko-
nuşmalarına ben itiraz ederdim de sen, "Kendi araların-
da, ne var?" derdin.

Komşuların mutaassıp omuz silkmeleriyle yeni dün-
ya kızları dedikleri ve bütün alafanga deliliklerine rağmen mahallede hiçbir gence dönüp bakmayan bu kızlara senin bir zaafın vardı. Kâfir, o zamandan beri kâfirliği seversin; şimdi artık Paris'te, kadınlar hakkında bu sivri nazariyelerini yaşatan canlı numuneleri gördükten sonra bütün bütün başkalaşmışsındır; "aferin talihli köpek" diyeceksin.

Fakat ben hâlâ biraz muhafazakârim. İntihap ettiğim², aralarında en sakın ve sessizi! Cemal Bey'in hare-

1. 14 Mart 1902.

2. Seçtiğim.

minin¹ hemşirezadesi². Fakat onu da kendi çocuklarıyla beraber büyütüp aynı terbiyeyi verdiği için ona da mahalle Cemal Bey'in kızı diyor. Görücü giden halam bile muteriz³ değil; hatta benim alafrangalığın ifratını⁴ sevmediğimi onlara anlatmış ve bunda Cemal Bey'in haremi Sabire Hanım'ı kendine hemfikir bulmuştur. Kadın, Cemal Bey'in, çocuklarına verdiği terbiyeden pek de memnun değil, fakat şimdi evli ve bilmem nerede olan üvey kızının nüfuzuna atfediyor⁵. Yeğenine lazım gelen nasihatlerde bulunmuş. Resmimi Cemal Bey, müstakbel nişanlım Neriman'a bizzat göstermiş ve fikrini sormuş. Neriman hemen kabul etmiş. Bu benim korkak izzet-i nefsimi⁶ azıcık okşadı.

Bilirsin ki ben kadınlar yanında sevilecek tiplerden değilim. Bunu her vakit hissederim. Evvela onların en adisine bile korkak ve uzak bir hürmet hissederim ve bu beni her türlü cesarettten meneder. Benim sessiz, durgun bir tavır altında hicabımı⁷, zaafımı onlar soğukluk ve metanet⁸ addederler⁹. Bu serbest ve mükemmel kızlardan birinin beni beğenmesi kalbimde acayip bir sevinç uyandırdı. Cemal Bey'le gittim, görüşüm. Mültefit¹⁰, nazik ve saf çehreli bir adam. Gözlerinde anlayan, iştirak eden bir şefkat var ki, bana onu hemen sevdirdi. O da

1. Karısının.
2. Kız kardeşinin çocuğu.
3. İtirazcı.
4. Aşırılığını.
5. Bağlıyor.
6. Gururumu.
7. Utancımı.
8. Dayanıklılık.
9. Sayarlar.
10. Güler yüz gösteren.

benden pek memnun görünüyordu. Biraz mahalle, bir halam, biraz da ben bu izdivacı¹ yapıyoruz. Evvelsi gün nikâh oldu. Nikâhtan sonra nikâhlımı görmeye gittim.

Azıcık kalbim atıyordu. Uzaktan gördüğüm sarışın, pembe genç kızla birdenbire bu kadar mahrem ve mu-kaddes bir rabıtada² bulunmak, bu o kadar garip, güzel, fakat ürkütücü bir histi.

Beni büyük salonda kabul ettiler. İyice bir salon. Fakat halam gibi sandalyeleri asker usulü, muntazam, duvarlara dizmek âdetinde bir kadın mevcudiyeti hissediliyor. Yalnız salonun ortasına doğru üzerinde küçük palmiyeli, halı örtülü bir masa ve yanında yumuşak, koyu birkaç ihmalkâr³ yastık atılmış bir koltuk! Hemen oradan bir kadının nazik ve tembel varlığı yeni çekilmiş gibi.

Cemal Bey redingotuyla⁴ ayakta, yanında Sabire Hanım ve iki kızları beni kabul ettiler. Bu kadınlara ancak sathi⁵ bir nazarla bakabildim. Şehper denilen genç kız ince, beyaz çehreli, siyah, pek siyah gözlü bir genç kız, dudaklarında istihzaya⁶ benzer bir kıvrım var. Saffet solgun, mavi gözlü, beyaz tenli, açık sarı saçlı, şişmanca bir genç hanım. Sabire Hanım da müthiş bir Türk hanımı, çocuklarını, kocasını, evini amansız ağız kalabalığı ile kullanan bir Türk hanımı! Cemal Bey'in ara sıra lakırdı söylerken ona yarı müşfik, yarı korkak bir yan bakışı var. Nihayet nikâhlım geldi. Beyazlar içinde, beyaz bir melek; saf ela gözleri, parlak kumral saçları ve iyi, pek iyi, pek müşfik⁷

1. Evliliği.

2. İlişkide.

3. Savsak.

4. Arkası yırtmaçlı, etekleri uzun, çift sıra düğmeli, resmî erkek ceketi.

5. Yüzeysel.

6. Gizli veya ince alay.

7. Sevecen.

tebessümüyle hemen kalbime girdi. Birdenbire sessiz ve müşfik bir hayat, bir cennet hayali gibi gözümün önünden geçti. Cemal Bey, genç kızın biraz büyücek, kalınca parmaklı beyaz ellerini elime verirken ruhumda bir yemin o genç kızın, yalnız o genç kızın olacağımlı tekrar etti.

Mesudum, o dakikadan beri biraz dalgın fakat korkusuz mes'adet¹ duyuyorum, Server! Ruhumda nasıl iyi olmak kabiliyetleri uyanıyor, bilsen.

Yemeğe kadar biraz resmî idi; ailece oturduk. Cemal Bey odanın ortasındaki boş koltuğa bakarak sahibini takdim eder gibi:

— Ah Handan, bugün Handan olmalıydı, dedi. Ve o Handan derken Neriman'ın saf gözlerinde ıslak, derin bir şefkat, bir arzu uçuyor, hemen kalbindeki en büyük hazineye beni iştirak ettirmek isteyerek böyle bir hazinesi olduğundan müftehir², gözlerimin içine bakarak:

— Size Handanımızı tanıtacağız, diyordu.

Yalnız bu tezahürata üvey annesi pek o kadar hararetle iştirak etmiyordu.³ Handan'dan bahsederken Neriman'a bakmadan gözlerinin içinde derin bir iğbirar⁴ uyanıyordu. Yemeğe doğru resmîyetimizi bozan yine Handan lakırdısı oldu. O, kurumaz, bitmez bir membaa⁵ benziyor. Cemal Bey, Handan'ın ta küçüklüğünden beri fevkaladeliklerinden, hikâyelerinden, Neriman onun kabiliyetlerinden ve güzelliğinden bahsediyordu. Her şeyi sükûnetle dinleyen Sabire Hanım, lakırdı güzelliğe intikal edince⁶ dayanamayarak:

1. Mutluluk.

2. Övünen.

3. Katılmıyordu.

4. Kırgınlık.

5. Kaynağa.

6. Geçince.

— İnanmayınız Refik Bey, Handan her şey olabilir, akıllı bir kızdır, fakat güzel değildir, diyordu.

Ben de bu son şeye inanıyordum. Halam da onun güzel olmadığını söylemişti. Herhalde merakâver¹ bir kadın olacak.

O gün ayrılırken Cemal Bey, cuma ve pazar günleri nikâhlımı görmeye gelebileceğimi söyledi. Şimdi muntazaman cuma ve pazar gidiyorum. Ne kadar, ne kadar mesudum, Server. Artık bana kadınlarda işkence, kadınlarda ateş, kadınlarda gözyaşı olacağını söyleme! Eğer öyle kadın varsa ben o kadını sevmeyeceğim. Neriman, bütün kadınlığı, muhabbet² ve saadeti temsil eden Neriman, huzur, sükûnet veriyor ve daim verecek! Benim için de başka kadın ve aşk olmayacak.

Dün cuma idi; gittiğim zaman küçük hanımların bahçede olduklarını söylediler. Biraz yürüdüm. Evin arkasında bir düzlük, o düzlükte tenis [sahası] vardı. Üç genç kız beyaz kısa fistanları, baş örtüleriyle birbirlerine toplarını fırlatıp duruyorlardı. Neriman beni görünce bütün açık ve sevgili yüzünden okunan bir saadete koşarak geldi:

— Tenis oynar mısınız, dedi.

Oynamadığımı anlayınca azıcık inkisar-ı hayale³ benzer bir şeyle elindeki topu, raketi bıraktı. Gittik bir ağacın altına oturduk. Bilmem her İngiliz deliliğini yapmadığımı duydukça bu çocuğun yüzünde bu gölge uçacak mı? Mamafih, bu gölge çabuk geçti. Yerini emniyet ve saadet ve bana haber vermek istediği bir şeyin sevinciyle yanan gözler...

— Handan'dan mektup aldım, dedi.

1. Merak uyandıran.

2. Sevgi.

3. Hayal kırıklığına.

Benim dalgınca bir “ya” dememe karşı gözleri bütün bütün bulutlandı:

— Refik Bey, siz Handan’ı sevmiyor musunuz?

— Sevdiğimi mi istiyorsun?

— Evet.

— Niçin?

— Çünkü ben severim de onun için. Hem görse mutlak, mutlak seversin, onu herkes sever.

— Gerçi senin sevmen bir sebep olabilir ama herkesin sevmesi değil. Ben herkesin sevdiğini hiç de sevmem, Neriman. Mutlak kendini beğenmiş olacak. Hem söyle, bu kadının faziletleri nedir, yavrum?

— Hiç de kendini beğenmiş değildir. Faziletleri mi? Ne bileyim ben! Eğer bundan beş vakit namazını, her sene orucunu kaçırmaz demek istersen pek değerlidir. İki de birde camilere gittiği de var ya. Fakat iyidir, yok yok, hem de fenadır, her şeydir, ne bileyim ben!

— Ne kadar seviyorsun, Neriman. Herhalde senin kadar güzel değildir, hem de yaşlı olacak!

Neriman kendi çehresinin Handan’dan güzel olmasına hükmettiğimi¹ tuhaf bulmuş gibi güldü, güldü.

— Evet, benden üç yaş büyük. Yirmi üç yaşında.

— Ya güzelliği?

— Onu ben de bilmem!

— Fotoğrafı yok mu?

— Hiç kendine benzemez.

— Tarif et.

— Dur bakayım: Birçok kızılıtlı, açıklı koyulu acayip saçları vardır. Saçlarını iyi düzeltir. Saçlarının renginde büyük büyük gözleri vardır.

— Çehresinin başka yerleri?

1. Karar verdiğimi.

— Handan'ın çehresinde insan sade gözleriyle saçlarını görür, başka yerlerini düşünemez bile.

— Endamı, vücudu?

— Güzeldir.

— Boylu? Etlî?

— Yok yok, ne tuhafınız! Orta, ince, fakat birçok inhina¹ hat ve güzel kıvılcıdır!

— Ben seni sade bir kız zannederim. Meğer nasıl sanatkar ruhun varmış. Çirkin yeğenlere güzellik veriyorsun. Haydi beni de tarif et!

—

— Sükût ediyorsun. Ne düşünüyorsun?

— Bir gün Handan seni tarif ettiydi, onu düşünüyorum.

— Handan beni ne biliyor?

— Bir gün onunla sizin kapının önünden geçiyorduk. Kapınızın sarmaşıkları altında başınız açık, birisini bekliyordunuz. Karşıdan gelen sarışın, ince birine tebessüm ettiniz. (Bu sensin Server.) Handan bana o vakit:

— Ne güzel bir çehre, dedi. Esmer, zengin, sıcak akşamlara benziyor. Fakat yüzünün aşağı kısmı biraz manasız ve hatsız², otuzundan sonra çok şişman olacak gibi!

— O kadar mı?

— O kadar.

— Demek Handan kız olaydı onu da alabilecektim!

Neriman pek parlak bir şaka imiş gibi yine güldü, güldü.

Azıcık kızdım:

1. Yumuşak.

2. Çizgisiz.

— Ne gülüyorsun, senin beğendiğini Handan beğenmez mi?

— Belki, fakat sizi beğenmez.

— Siz deme Neriman'cığım, niçin? Söyle!

— Ne bileyim ben, siz, şey... Sen onun beğendiği tipten değilsin. Yanındaki sarışın olsa neyse. Handan sarışınları sever.

Görüyorsun ya Server, sana bu mucize, bu bir tane Handan'ın zaafı olacaktı. Halbuki biz bu kızların yüzüne bile bakamayarak nasıl kızarıp, utanırdık.

— Handan'ın kocası sarışın mı?

— Hiç değil, fakat o başka!

Handan'ın kocası daima Neriman'da, bütün ailede bir bulut yapıyor. Anlıyorum ki, ya sevişmiyorlar, yahut aile uyumuyor.

— Neriman, söyle, beni mi, Handan'ı mı çok seversin?

— İkinizi de.

— Birimizi biraz fazla?

— Hayır, dedi ve açık, saf çehresindeki Handan'a verilen derin rabıta ile ben de iktifa edecektim¹. İşte bu biraz müşkül². Belinden tuttum çektim:

— Beni nasıl sevdiğini ve nasıl seveceğini söyle, dedim.

Biraz düşündü. Ne düşündüğünü sordum.

— Aşkın Amentüsü'nü düşünüyorum.

— Bu nedir ve hangi fevkalade muharririn³?

— Handan'ın.

Sonra Rumeli'nin yeşil ve koyu dağları arkasından son kızılığıyla giden güneşe bakarak bütün akşamın de-

1. Yetinecektim.

2. Zor.

3. Yazarın.

rin samimiyetini içmiş gibi taze sesinde bir aşk vakarıyla söyledi:

...

İşte azizim Server, hayatımın en güzel ve metin bir vaatle başladığını gör. Gözlerinden öperim.

Refik Cemal

Refik Cemal'den Server'e

31 Mayıs 1318¹

Artık bir aylık evliyim. Bu milyonlarca insanın gözümüzün önünde girdiği halde hâlâ hepimizin bir yabancı, müthiş ve tanınmamış bir yere giriyoruz hissiyle girdiğimiz evlilik hayatına girdim. Neriman'ın saf, gölgesiz gözlerindeki şefkate ve tamamen benim olan ziyalarına² rağmen yine içimde acayip bir heyecan başladı. Evvela evimiz ve Neriman'ın tuvaletleri vardı, hepsini beraber intihap ettik³, bütün familya⁴ beraber. Hatta Handan Hanım bile Avrupa'nın muhtelif yerlerinden mektubuyla yetişti.

Cemal Bey, Neriman'a köşkünün bahçesindeki beş odalı küçük köşkü verdi. Ben, döşedim. Onlar tuvaletlerini yaptı.

Hepimiz yapacağımız şeyi biliyorduk. Gündüzleri

1. 13 Haziran 1902.

2. Işıklarına.

3. Seçtik.

4. Aile.

bir sürü kadınla ben Psalti, Beyker, İşpikil'i¹ dolaşıyordum. Akşamları Cemal Bey'in salonunda genç kızlar ve ihtiyar kadınlar arasında kumaş ölçülüyor. Moda gazetesine bakıyor, genç kızların dikiş dikmelerini seyrediyordum. Salonumuzda konacak eşyaların intihabından bahsederken yahut karısının hasisliğine rağmen yatak odamıza yahut yemek salonumuza Cemal Bey'in aldığı bir küçük hediye muayene ederken Neriman'da aynı mütebessim, memnun çehre! Bu kadar bulutsuz bir saadet başlangıcı, bu hiç kimsede, hiç kimsede olmamıştır.

Akşamları her vakit daha mahrem ve itimatkar bir musâfahadan² sonra ayrılıyorduk ve sabahları yine aynı mütebessim ve memnun dostlukla birleşiyorduk.

En çok bana gurur veren şey nazarlarının her gün bana daha yakın bir muhabbetle parlaması ve eskisi kadar Handan'dan bahsetmemesi oldu. Çünkü Neriman'ın hayatında bu kadar kati bir hükümle yaşayan bir dostu azıcık kıskanıyordum. Bu kıskançlık, hayatımın yegâne bulutunu teşkil ediyordu. Fakat tuvalete ait her şey yine Handan'ın fikriyle oluyor. Onun gönderdiği modeller, onun Neriman'ın endamına, çehresine göre düşünüp beğendiği renkler ve kumaşlardan esvaplar yapıyordu. Fakat itiraf ederim ki, bunda şikâyet etmeye hakkım yoktu. Çünkü biz Neriman'a bundan çok yaraşan şeyleri intihap edemezdik. Nihayet, gelinlik esvabı Handan'dan bir hediye olarak geldi. Bu, evleneceğimiz hafta idi. Genç kızların dindar bir huşuyla³ ellerinde tuttıkları kutuyu açmak için ben de ilerlediğim zaman Neriman biraz mahcup, biraz memnun bir tavırla mâni oldu. Yanakları kırmızı, gözleri aşağıya indirilmişti. Titrek bir sesle:

1. Beyoğlu'nda ithal eşya satan dükkânlar.

2. El sıkışmadan.

3. Saygıyla.

— Şimdi görme, Refik, dedi.

Ben de minnettar, muvafakat ettim¹. Arkasında görmemi istiyordu.

Nihayet nümayişsiz² bir düğün ve zıfaf. Cemal Bey'in karanlık bahçesinde, uşak önümüzde, elinde fener, komşulardan bir efendi, evime, evimize ilerlerken kalbimde garip bir korku başladı. Sonra kendime gülüyorum da! Acaba hayatı hiç bilmez görünen genç kız ne hissediyordu? Görüldüğü kadar saf ve bir çocuk gibi miydi? Yoksa beş senedir evli olan Handan ona her şeyi anlatmış, hayatı bütün hakikatleri ile söylemiş miydi? Sonra, çok tenvir edilmiş bir taşlık, merdivenden kaçışan tuvaletli hayaller, her kapı arkasından beni gözetleyen birçok mütecessis³ kadın gözü hissi ve nihayet salonun kapısı.

Cemal Bey'in çocuklarının dadısı salonun perdesini kaldırdı. İçerisi ziyadardı⁴, hem pek ziyadar. Orta yerde tüller ve ince fantezi kumaşların nüvazişkâr⁵ ve yumuşak katları, yığınları arasında beyaz omuzları, kumral başıyla Neriman! Elmaslar ve uzun tüller arasında bir rüyaya benzeyen bir çehre. Evvela o gözlerde ne göreceğim diye müthiş bir korku, fakat sonra itimatkâr bir çocuk vaziyetiyle kendi duvağını arkasına fırlatıp iki elleri ve gözlerinin bütün inkıyat⁶ ve muhabbetiyle bana koşan Neriman!..

Sonra, yine hayat ve memat⁷ geçitlerinden hiçbirini gözleri kapalı geçmekten kaçınmayacak sevgili Neri-

1. Onayladım.

2. Gösterişsiz.

3. Meraklı.

4. Aydınlıktı.

5. Gönül okşayan.

6. Boyun eğişi.

7. Ölüm kalım.

man'la aynı yastıkta henüz yıldızlar kaçmadan ilk sabahın korkak ve uzak ziyasıyla uyanmak, sonra hep aynı mesut ve aynı bulutsuz geceler.

Yalnız, evlendiğimiz akşam ben Neriman'ın bütün sanat ve şiirle yapılan esvabının onu ne kadar cazip yaptığını söylerken o beni elimden tuttu. Aynanın önüne götürdü.

Masanın üstünde uzunca zarif bir gümüş çerçevede aynı tüller içinde bir kadın resmi elindeki bir izdivaç yüzüğünü, mütebessim, uzatıyordu.

Bu ince, pek ince kadın üzerinde bu aynı tüller pek acayip ve cazip surette kıvrılarak, düşerek ayaklarının altında toplanıyordu. Onun da boynu, kolları açıktı.

Çehresi, kulaklarından inen, alnından ayrılmış saç dalgaları ile çerçevelenmiş, büyük gözlü bir kadındı. Güzel olup olmadığına hükmedemedim. Fakat nazarları ve simasının ince çizgileriyle nefis bir tabloya benziyordu. Yalnız sordum:

— İzdivaç yüzüğünü niye gösteriyor?

— Artık hayatta, her şeyde bir olduk demek istiyor.

— Fakat bir Türk hanımında böyle bir izdivaç yüzüğü azıcık snob¹ değil mi?

— Peki ama böyle şeyleri yapan kocasıdır.

Biraz sonra yatağımızın karşısında da bütün bütün başka bir vaziyette mütefekkir² ve gergin çehresiyle Handan'ı görünce azıcık sıkıldım.

— Handan hayatımızı ebediyen seyrediyor gibi, Neriman, dedim.

O da biraz mahzun:

— Handan'ın resimleri seni rahatsız mı ediyor, dedi.

1. Züppe.

2. Düşünen.

Edebiyatımızın öncü kadın yazarlarından Halide Edib Adivar, üretken kalemiyle yaşadığı çağın gerçekçi bir portresini çizmiştir.

Ben artık zelil ve sefil bir günahkâr oldum. Ben artık tarihin en mel'un çehresi Yahuda'ya bir nazire oldum. Yahuda nasıl dünyanın pek muazzaz bir simasını, efendisini birkaç dinar için sattı ise ben de dünyanın beni en çok sevmiş bir ruhunu, o ruhun hududu olmayan emniyetini, muhitini sattım, dünyada en çok sevdiği bir şeyin kalbini ondan çaldım.

Halide Edib Adivar, kendisine asıl ününü kazandıran eserlerinden biri olan *Handan*'da, evlilik ve aşk ilişkilerini konu alır. İngiliz terbiyesiyle yetişmiş Handan, II. Abdülhamid rejimine karşı mücadele eden Nâzım'ı reddederek Hüsni Paşa ile evlenir, ama mutlu olmaz. Mutsuzluğu onu beyin kanamasına ve bilinç kaybına kadar götürülecektir.

Handan'ın yeni ve özenli basımını genç kuşakların kaçırmamaları gerekiyor.

Kapak resmi: CHARLES EDWARD PERUGINI

ISBN 978-975-07-0892-3

9 789750 708923